

Kad se male glave slože

Didaktički komplet
za pomoć djeci
s teškoćama u učenju

priručnik
+
CD-ROM

OSTVARENJE

Kathy Young

Biblioteka POMOĆ U UČENJU

Naslov izvornika:

“KidTips: Study Strategies for Students with Learning Differences”

Copyright © 2003 by Attainment Company.

Copyright © 2006 za hrvatsko izdanje: Ostvarenje d.o.o.

First published in the United States by Attainment Company.

Prvi izdavač je Attainment Company, SAD.

Prijevod i stručno uređivanje: Iлона Posokhova, prof. eduk. reh.

Lektura: Nana Moferdin

Obrada i prijelom: Ostvarenje d.o.o.

I. izdanje: ožujak, 2006.

Nakladnik:

OSTVARENJE d.o.o.

Donji Vukojevac 12, 44272 Lekenik, tel/fax: 044 732-228, 732-230

<http://razvojdjece.crolink.net> <http://ostvarenje.crolink.net>

ostvarenje@hi.htnet.hr

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica - Zagreb

UDK 376.1-056.3(035)

YOUNG, Kathy

Kad se male glave slože: didaktički komplet za pomoć djeci s teškoćama u
učenju / Kathy Young; <prijevod i stručno uređivanje Iлона Posokhova>.

1. izd. - Lekenik: Ostvarenje, 2006. - (Biblioteka Pomoć u razvoju i učenju)

Prijevod djela: KidTips : study strategies for students with learning differences.

ISBN 953-6827-42-5

I. Djeca s teškoćama u učenju - Didaktički priručnik

460306055

ISBN: 953-6827-42-5

Posveta

Knjigu posvećujem Eileen Gold Kushner, vlasnici dvaju restorana koja je svoje teškoće u učenju otkrila tek s 35 godina. Jedan od mojih učenika pozvao je Eileen da održi predavanje u našem razredu. Tako je započela naša, sada već desetogodišnja, suradnja koja je rezultirala nastankom ove knjige. Od tada Eileen svake godine moli moje učenike da izrade oglasnu ploču za njezine restorane kako bi goste upoznala s postojanjem specifičnih teškoća u učenju. Prošle je godine zatražila ploču s naputcima za lakše učenje. Budući da ona sama ima teškoće u čitanju, a to je ujedno i problem mnogih ljudi s teškoćama u učenju, željela je jednostavne, ali praktične strategije. Učenici mojeg trećeg razreda podijelili su naputke koji su im se u primjeni pokazali najkorisnijima. Oblikovali smo ih u kartice. Od toga dana u mojem razredu koristimo kartice s naputcima i tehnike učenja opisane u ovoj knjizi. Gospođa Kushner predložila je da pokušam objaviti ovu knjigu kako bi kartice poslužile i drugim učenicima.

Gospođu Kushner, moji učenici i ja oduševljeni smo prilikom da podijelimo naše metode, jer one djeluju. Naš je cilj pomoći drugim učenicima da preuzmu odgovornost za vlastito učenje i da postignu uspjeh u školi.

Pored toga, posebno zahvaljujemo Lindi Morning i njezinim učenicima. Linda se sastala sa mnom kako bi ispravila mnoge od ovih stranica i dala mi praktične savjete. Cijelu je svoju karijeru posvetila tome da djeci s teškoćama u učenju pomogne u ovladavanju vještinama učenja.

Zahvaljujem svojem suprugu Johnu koji je proveo mnoge sate radeći sa mnom uz računalo. Uz njegovu pomoć moj je san postao stvarnost. Hvala mojem najdražem fotomodelu, Samantha Young.

Hvala svim mojim bivšim učenicima koji su me poučili tolikim stvarima vezanim uz učenje.

Kathy Young

O autorici

Kathy Young rođena je u Anchorageu na Aljasci, a odrasla je u sjeverozapadnom predgrađu Chicaga. Posvetila je svoj profesionalni život pomaganju djeci s teškoćama u učenju i primila mnoge nagrade koje odražavaju njezin entuzijizam i vještinu učiteljice. Svako ljeto predaje na stručnom tečaju o multisenzoričkim metodama poučavanja čitanju koji je namijenjen usavršavanju učitelja. Godine 1997. napisala je i objavila knjigu "Student and Adult L.D. Simulations" (op. ur.: prikaz stanja osobâ s teškoćama u učenju) koja se primjenjuje diljem Sjedinjenih Država i Kanade. Takvi prikazi promiču empatiju i razumijevanje učenika te odraslih osoba s teškoćama u učenju.

Kathy je upoznala svog supruga Johna na susretu skijaškoga kluba 1983. godine, a medeni mjesec proveli su vozeći se motorom kroz Švicarsku i Italiju. Žive u oktogonalnoj kući koju su većim dijelom sami izgradili uz pomoć obitelji. Johnova stručnost na računalu omogućila je Kathy da izvede svoje kreativne ideje u obliku slajd-prezentacija, postera i knjiga. Oboje uživaju provoditi odmor u planinama, na motociklima su proputovali američki zapad i sjeverozapad kao i Pireneje u Španjolskoj, Francuskoj i europske Alpe. Kathy često igra golf za sunčana vremena, a povremeno se može čuti kako svira svoj saksofon.

Sadržaj

7 Kako početi

- 8 Predstavljanje naputaka učiteljima
- 11 Predstavljanje naputaka učenicima
- 12 Kategorije naputaka
- 13 Poster

15 Primjena programa naputaka

- 16 Početak
- 17 Provođenje samoprocjene učenika
- 19-42 Samoprocjena učenika
- 43-67 Grupe za raspravu o izjavama učenika s teškoćama u učenju
- 68 Izrada osobnih špilova kartica

71 Aktivnosti s naputcima

- 72 Poučavanje drugih
- 73 Izrada oglasne ploče
- 74 Obrasci za odabir naputaka
- 77 Strategija tjedna
- 78 Sastavak o strategijama učenja
- 82 Kutija s potreštinama za učenje

83 Zajednički rad s naputcima

- 84 Komunikacija među učiteljima
- 85-91 Lista za odabir stila učenja
- 92 Veza između učitelja i pomoćnika
- 92 Komunikacija "škola-obitelj"
- 93 Pismo roditeljima

95 Inkluzija vs. poseban razredni odjel

99 Naputci i prilagođeni program

103-182 Kartice s naputcima

Kako početi

Predstavljanje naputaka učiteljima

Učitelji su se uvijek oslanjali na strategije poučavanja, ili "naputke", kako bi poboljšali akademsku izvedbu učenika. Takvi naputci variraju od vrlo praktičnih savjeta - "Prstom slijedim riječi dok čitam, to mi pomaže da se ne izgubim" - pa sve do luckastih (ali i korisnih) dosjetki, poput "Sjever, Jug, Istok, Zapad = 'Sada jedi ili zaboravi.'" No luckaste ili praktične naputke koristimo zato što pomažu.

Ova je knjiga zajednički pokušaj nas, učenika i učitelja, da pronademo i skupimo što je moguće više korisnih naputaka. To nikako nije iscrpno nabranje svih postojećih naputaka jer njih ima nekoliko tisuća. Zapravo, bilo bi zanimljivo jednom provesti sveobuhvatno međunarodno istraživanje strategijâ učenja jer bi mnoge od njih vjerojatno bile korisne svima. Brza provjera na bilo kojem Internet-pretraživaču pokrenuta s ključnim riječima "strategije učenja" rezultat će dugačkim popisom raznih savjeta i naputaka za uspješno učenje. Primjerice, pretraživanje na Googleu pod "learning strategies" izbacilo je nevjerojatnih dva i pol milijuna web adresa.

Zbog toga svatko od vas sigurno zna barem jednu, a vjerojatno i mnogo više strategija koje nisu uključene u ovaj priručnik. Uzimajući to u obzir, u svakoj smo kategoriji (čitanje, matematika, pisanje testova, učenje, itd.) ostavili nekoliko praznih kartica, kako biste upisali vlastite naputke i dodali ih ovom programu. U dodatku smo vam ostavili stranicu sasvim praznih kartica kako biste upisali strategije koje ne spadaju ni u jednu od navedenih kategorija.

Naši su naputci podijeljeni u trinaest kategorija, počevši od "Čitanja". Popis kategorija nalazi se na stranici 12. Prvo ga pročitajte, a zatim prelistajte svih 256 naputaka iz ovih kategorija počevši od 103. stranice.

Učitelj, stručni suradnik ili roditelj mogu poučavati kategorije jednu po jednu. Naprimjer, stručni suradnik koji radi s grupicom učenika s teškoćama u čitanju može odlučiti da poučava djecu naputcima iz kategorije "Čitanje". Učitelj razredne nastave može predstaviti svojem razredu kategorije "Učenje" i "Pisanje testova" ujesen prije prvog testa u novoj školskoj godini. Roditelj će, možda, raditi sa svojim djetetom na naputcima iz kategorije "Pisanje".

Za upoznavanje učenika s ovim naputcima slijedite upute na stranici 11. Objasnite djeci da su ove naputke napisali učenici iz mnogih škola zato što su željeli pomoći ostalim učenicima da nauče kako uspješno učiti. Svatko uči na drugačiji način, pa stoga neće sve strategije biti korisne svim učenicima. Vaši učenici možda još nisu primjenjivali neke od ovih strategija pa će imati priliku ovladati novim, "na djeci ispitanim" naputcima. Cilj je izložiti učenike različitim strategijama tako da mogu pronaći onu koja odgovara njihovom stilu učenja. Uključen je i CD-ROM sa svim materijalima iz ove knjige u PDF formatu, kako bi učitelji mogli otisnuti kartice i podijeliti ih

Naputci pomažu u određivanju individualnih ciljeva pri pisanju prilagođenih nastavnih programa. Zapravo, strategije se mogu prepisati izravno u učenikov prilagođeni program. Primjer korištenja naputaka za sastavljanje prilagođenih programa nalazi se na stranicama 100-101.

učenicima. U jednoj datoteci na CD-ROM-u na svim se karticama nalazi grafički simbol kategorije kojoj pripadaju. Druga datoteka sadrži kartice bez grafičkog simbola, kako bi vaši učenici mogli nacrtati vlastite sličice za svaku kategoriju naputaka.

Autori ovih naputaka su djeca s teškoćama u učenju. Potaknuli su ih njihovi učitelji i roditelji koji su s njima radili na poboljšanju uspjeha u osnovnim područjima, kao što su čitanje, matematika, vještine učenja i pisanje testova. Zato što razna djeca imaju različite teškoće u učenju, nekim će učenicima pojedini naputci pomoći više od ostalih i tada ih treba uključiti u osobni repertoar vještina i

strategija učenja. U ovoj smo knjizi prikupili naputke koji su našim učenicima najviše pomogli. Krajnji cilj njihove uporabe je da svaki učenik odredi naputke koji najviše pomažu upravo njemu i složi kartice s tim naputcima u svoj osobni špil koji će koristiti za poboljšavanje uspjeha u školi. Kada učenik ovlada određenom vještinom ili strategijom učenja, učitelji i roditelji mogu postupno smanjiti poticaj i, prema potrebi, dodati nove naputke.

Dragi čitatelji, nadamo se da će vam mnogi od ovih naputaka biti korisni. Koje strategije koristite vi osobno, a mogle bi pomoći drugim učenicima diljem svijeta? Molimo vas da nam pošaljete svoje naputke, a mi ćemo ih nastojati uključiti u nova izdanja ove knjige. Uvrstit ćemo vaše ime u Zahvale na početku knjige. Šaljite svoje naputke na:

**KidTips
IEP Resources
P.O. Box 930160,
Verona, WI 53593
SAD**